

KAJ IN TEGENSTROOM

GILBERT PEX (SECRETARIS ACW-LEUVEN)

De KAJ bestaat dit werkjaar 75 jaar. Dit werd op 30 april uitgebreid gevierd op de Heizel (Brussel). Ikzelf heb veel geleerd en meegekregen bij KAJ: engagement opnemen om de situatie van achtergestelde groepen te verbeteren én om anderen in beweging te krijgen hetzelfde te doen.

Cardijn en KAJ hebben een onuitwisbare rol gespeeld in de bevrijding en ontvoogding van de jonge arbeiders en arbeidsters. En nu, anno 2000: heeft de KAJ nog zin? Moet er een jongerenorganisatie als de KAJ blijven bestaan? Enkele elementen ter overweging.

Het doel van KAJ: arbeiders bevrijden en hen via vorming en ontspanning hun lot in eigen handen laten nemen, is verwezenlijkt. Wil dit nu zeggen dat KAJ best ophoudt te bestaan of heeft zij nog een rol te vervullen? De methodiek: 'zien, oordelen, handelen' blijft alleszins nog altijd perfect hanteerbaar. Het zal wel niet meer kunnen rond de vergadertafel; de gebruikte methoden moeten dringend aangepast worden.

Volgens mij moet de KAJ (zoals ze nu bezig is) zich concentreren op de groep onderaan de maatschappelijke ladder: jongeren uit het deeltijds, het buitengewoon secundair (Buso), het beroepsonderwijs. Hier moet KAJ met nieuwe werkwijzen trachten jongeren weerbaar te maken, dit zowel binnen als buiten de schoolmuren. Scholen zijn daar via allerlei projecten mee bezig; KAJ zou daar moeten op inspelen.

Een voorwaarde om te slagen, is de aanpak. Met deskundigheid moet men naar de scholen gaan en dingen doen zoals in *De Mol*: lange tocht met rugzak, klimmen, speleologie... Jongeren moeten uitgedaagd worden en het gevoel krijgen dat ze hun lot in eigen handen kunnen nemen. Dat ze iets kunnen en een zelfwaardegevoel opbouwen, dat ze weerbaar worden. In Arktos en in het Centrum voor Levensvorming (CVL) zijn al heel wat zaken uitgeprobeerd. Ook de privé-markt organiseert tal van dingen. Toch vind ik dat er een terrein overblijft dat door KAJ dient ingevuld: dat van de begeleiders. Volgens mij moeten er mensen opgeleid worden om de ervaringen van deze jongelui te doen delen met de groep en gespreks-technisch op te volgen. Ook zou KAJ kunnen zorgen voor goedkope accommodatie waar dergelijke activiteiten kunnen plaatsvinden. Momenteel doen scholen dat al, maar het wordt onbetaalbaar als men geschoolde begeleiders - die een meerwaarde brengen in het functioneren van jongeren en in de werking van de groep - wil inschakelen.

Concreet: de scholen zoeken voor hun anti-drugs-, -rook- en -alcoholcampagnes naar nieuwe vormen van aanpak. Er over praten is niet voldoende, men moet sleutelen aan de weerbaarheid. Wel, een aanbod in die sector zou welkom zijn en past volgens mij ook naadloos in de KAJ-filosofie. In de aanloop naar zo'n actiedriedaagse kan er binnen de scholen gewerkt en kunnen er allerhande vergaderingen gepland en opgevolgd worden.

Dit is een van de methoden waarmee KAJ in het werkveld iets zou kunnen betekenen.

Op gemeentelijk of parochiaal vlak is het m.i. veel moeilijker om een KAJ overeind te houden. Het belangrijkste is het hebben van een ontmoetingsplaats (cf. het succes van de jeugdhuizen, de voorbije jaren). Jongeren moeten kunnen samenkomen waar ze zich goed voelen. Ik vrees

dat de jeugdhuisen hier een stap voor liggen. In de jeugdwerkbeleidsplannen merken we regelmatig dat er initiatieven dienen genomen rond de niet-georganiseerde jeugd en op de meeste plaatsen gaan die in de richting van een jeugdhuis. Wat er echter haast nooit gebeurt, is vorming. Met de klassieke vormingsprogramma's komt men er evenwel niet. Ook jeugdhuisen zoeken naar eigentijdse formules en organiseren reeds activiteiten als 'n touwenparcours, debatavonden e.d.

KAJ zou hier opnieuw zijn diensten kunnen aanbieden. Een beweging uitbouwen, doen we er niet mee; het KAJ-gedachtegoed uitdragen, zou er wel kunnen (mensen weerbaar maken). Ook hier kan men zich richten tot de jongeren met de minste kansen.

Een andere kans die KAJ (te) veel laat liggen, is verder bouwen op wat specifieke jeugddiensten doen, die zich richten op moeilijk bereikbare groepen: denk aan CVL en Arktos. Zij brengen - in opdracht van gemeenten, buurten... - jongeren samen. Met hedendaagse methoden proberen ze hen weerbaar te maken en tot zelfinitiatief te brengen. Het eigene is dat deze organisaties zich na een tijd terugtrekken. KAJ zou die groepen verder kunnen begeleiden.

Binnen de Beweging hebben we eveneens een groep jongeren nodig die op plaatselijk vlak opkomt voor een meer sociale samenleving. Dat kan door KAJ gebeuren, mits die zich richt tot alle jongeren en niet alleen tot de 'kansarmen'. Zwerfvuil opruimen, verkeersonveilige plaatsen veiliger maken... het vergt jongeren die dit soort engagement willen opnemen. Meestal vinden we die in het jeugdverenigingsleven. Mocht KAJ per gemeente enkele mensen opleiden om zulke processen op te zetten, samen met jongeren en door hen gedragen, zou dit een brede uitstraling kunnen krijgen.

Het wordt onhoudbaar in de Beweging als KAJ niet uitdrukkelijk gaat kiezen voor een aantal zaken. In het ACW wordt de vraag dringender om jonge mensen te betrekken bij zijn werking en hier en daar ontstaan 'ACW-jongeren'. Het is m.i. belangrijk voor KAJ om daar op in te spelen. Laat voor dit aspect de strikte regels rond scholingsgraad vallen.

Veel leden zal dit niet opleveren. Of toch? Als men er in slaagt een ledenblad uit te brengen dat voor de grote groep van jongeren een meerwaarde oplevert en dat in de krantenwinkels verkocht wordt, zit er wel iets in. Ook Internet dient ingeschakeld. Het inspelen op de media zal van KAJ opnieuw een herkenbare organisatie maken.

Echter, het ACW en de deelorganisaties moeten kleur bekennen. Zo moet men dringend nagaan hoe KAJ kan inspelen op de kampen van *Jeugd en Gezondheid* (CM). Is er bij de zeventienjarigen geen kans om KAJ te leren kennen door op deze kampen bepaalde activiteiten aan te bieden, waarop zij nadien in hun dorp kunnen verder bouwen. Dit hoeft niet in concurrentie te komen met de andere jeugdbewegingen. Volgens mij is er perfect plaats voor een KAJ naast chiro of scouts, als het niet de bedoeling is leden af te snoepen, maar veeleer aanvullend te zijn.

Is dit ook niet te overwegen bij ACV-jongeren? Kan er geen afspraak gemaakt worden over hoe KAJ inspeelt op *Enter* en over hoe ACV-jongeren, als zij iets doen rond vakbondsmaterie, terecht kunnen bij de KAJ? Dit vraagt vanuit de beleidsorganen steun en stimulansen. Het ACW kan een voortrekkersrol spelen, maar dan moeten de deelorganisaties dit willen. Zou het niet interessanter zijn, mochten de nationale verantwoordelijken van KAJ, *Jeugd en Gezondheid* en ACV-jongeren in hetzelfde bureel zitten.

Volgens mij heeft KAJ nog heel wat kansen, maar dan moet er dringend overlegd worden en dienen er keuzen gemaakt. Ik ben benieuwd naar wat er binnen nu en, zeg, vijf jaar zal gebeuren. In 2025 ga ik met pensioen en hoop dan te kunnen schrijven dat KAJ leeft.